

29.4.2020

VÄYLÄ/2262/00.03.02/2020

Liikenne- ja viestintäministeriö

Väyläviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Viite: dnro VN/9334/2019

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa otsikkoasiassa. Lausuntonaan Väylävirasto esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleisiä näkökohtia esitysluonnoksesta

Väylävirasto kannattaa luonnosesityksen tavoitteita keventää ja selkiyttää sääntelyä sekä muutoksia mahdollisten suoraan sovellettavien EU-asetusten ja voimassa olevan kansallisen lainsäädännön välillä olevien ristiriitojen poistamiseksi.

Seuraavassa kuitenkin joitain huomioita esitysluonnoksen jatkovalmistelussa harkittaviksi:

Raideliikennelaki

2 § ja 18 §

Pykäläehdotuksia käsitellään tässä yhdessä, koska ne myös esitysluonnoksen perustelujen mukaan kytkeytyvät toisiinsa.

Esitysluonnos sisältää muutosehdotuksen lain soveltamisalaa koskevaan 2 § pykälään. Ehdotetun 2 §:n 2 momentin mukaan *raideliikennelakia ei lainkaan sovellettaisi sellaisilla rataverkoilla, jotka ovat muusta rataverkosta erillään tai tilapäisesti tai kokonaan suljettu liikennöinniltä*. Ehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tilapäisesti tai kokonaan suljetussa rataverkossa kyse olisi sellaisesta rataverkon osasta, jonne rataverkon haltija tai haltijat ovat sulkeneet pääsyn *muulta* liikenteeltä.

29.4.2020

VÄYLÄ/2262/00.03.02/2020

Ehdotuksen lakiteksti jättää avoimeksi sen, millä perustein ja millä menettelyllä rataverkon haltija tekisi sulkemispäätökset. Voimassa oleva raideliikennelaki ei sisällä lainkohtaa, jossa säädetään rataverkon tai sen osan tilapäisestä sulkemisesta muutoin kuin häiriötilanteissa (173 §:n 2 momentti). Vrt. myös ratalain (110/2007) 31 §:ssä säädetyt perusteet kieltää liikenne tai rajoittaa sitä tilapäisesti.

Käytettävissä olevan rataverkon laatu ja laajuus, mukaan lukien liikenteeltä suljetut rataosat, ilmenee rataverkon haltijan verkkoselostuksesta. Mikä jatkossa olisi edellä mainittujen tilapäisten sulkemispäätösten ja verkkoselostuksen välinen suhde, jää esitysluonnoksessa epäselväksi.

Ehdotus jättää avoimeksi myös sen, miten raideliikennelain soveltamisalan ulkopuolella oleva toiminta olisi mahdollista ottaa huomioon rataverkon haltijan ja rautatieliikenteen harjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmässä.

Ehdotettu 18 §:n 2 momentin muutos tarkoittaisi myös sitä, että rataverkon haltijan tulisi luoda kokonaan uusi sopimusmalli sille toiminnalle, jota turvallisuustodistusvaatimus ei koske (vrt. käyttösopimusta koskevan 129 §:n 4 momentti).

Väylävirasto ehdottaa harkittavaksi, olisiko pienimuotoisen toiminnan mahdollistaminen toteutettavissa ilman, että lain soveltamisalaa koskevaa 2 §:ää muutettaisiin luonnoksessa ehdotetuin tavoin. Ottaen huomioon esitysluonnoksen perusteluissa esityksen tavoitteista lausuttu, olisi riittävää, että 18 §:ssä säädettäisiin, millaisissa tapauksissa turvallisuustodistusta ei tarvittaisi. Väylävirasto pitää joka tapauksessa tärkeänä sitä, että valtion rataverkolla toimimiseen pääsääntöisesti edelleen vaadittaisiin turvallisuustodistus.

79 §

Esitysluonnoksen mukaan pykälätekstistä poistettaisiin maininta yksityisraiteista. Vastaava muutos tulee tehdä myös pykälän otsikkoon, eli "Liikkuvan kaluston käyttöönotto museoliikenteessä".

Laki liikenteen palveluista

53 §

Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä vastuuvakuutuksen tai muun vastaavan järjestelyn suuruudesta ja siitä, miten virasto valvoo vastuuvakuutuksen riittävyttä erityisesti niiden rautatieliikenteen harjoittajien osalta, jotka harjoittavat rautatieliikennettä Suomessa muissa ETA-valtioissa myönnetyn toimiluvan nojalla. Väylävirasto kiinnittää huomiota siihen, että

29.4.2020

VÄYLÄ/2262/00.03.02/2020

varsinainen toimilupa vaaditaan ainoastaan päätoimisilta rautatieyrityksiltä, ei sen sijaan muilta rautatieliikenteen harjoittajilta. Pykäläehdotusta tulisi siten tarkistaa vastaavasti.

69 §

Liikenteen palveluista annetun lain 69 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että liikkuvan kaluston kuljettamiselta liikennepaikan sisällä, yksityisraiteella tai yksityisraiteen ja valtion rataverkon ensimmäisen liikennepaikan välillä ei edellytettäisi lupakirjaa (uusi 69 § 2 mom).

Väylävirasto esittää harkittavaksi pykälään ehdotetun muutoksen rajaamista vain niihin tilanteisiin, joissa liikennöidään vaihtotyönä. Mikäli ehdotuksen mukaisesti myös junaliikenne aiotaan sallia liikennepaikan sisällä ilman lupakirjaa, asiasta olisi hyvä vielä tehdä perusteellinen riskien arviointi sekä varmistua ehdotetun muutoksen olevan linjassa direktiivissä 2007/59/EY säädettyjen lupakirjavaatimusta koskevien poikkeusmahdollisuuksien kanssa, ottaen huomioon myös direktiivin sisältämän "veturinkuljettajan" määritelmän.

Valtioneuvoston asetus rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta

Väylävirasto kehittää ratarekisteritietojen päivitysprosessia ratainfra-tietojen hallintajärjestelmän kehittämishankkeessa (RAID-e) siten, että virasto pystyy vastaamaan asetusluonnoksessa esitettyyn rekisteritietojen toimituksen ajantasaisuusvaatimukseen. Euroopan rautatieviraston RINF-rekisterin tekninen rajapinta olisi hyvä toteuttaa siten, että tietojen syöttö rajapinnan kautta olisi mahdollisimman automaattista ja sujuvaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Asian on esitellyt lakimies Topi Sirén ja ratkaissut johtaja Laura Kuustio.

29.4.2020

VÄYLÄ/2262/00.03.02/2020

Jakelu

LVM kirjaamo, hallitusneuvos Risto Saari

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Asian VÄYLÄ/2262/00.03.02/2020 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus